

FELELŐS MEGYEI NAPLO

Előfizetési árak:

Helyben:		Vidéken:	
1 óra	1 K.	1 óra	1:50 K.
3 évre	3 K.	3 évre	4:50 K.
6 évre	6 K.	6 évre	9—K.
1 évre	12 K.	1 évre	18—K.

Megjelenik minden hétfőnapra 8 éraker.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Szent István-tér 1.

TELEFONOK: 300.

Egyes szám: 4 fillér.

Művelés díjazásba eszt.

Felelős szerkesztő és lapfőigazgató: Baranyay Lajos.

Az állami gyermekek neveléséről.

A mai háborús drágaságban az állam gondozására bízott gyermekek szenvednek talán legtöbbet. Ezek aszénegény gyermekek, akik legtöbbször nap-számosoknál, cigányoknál, el-szegényesedettiparosoknál vannak elhelyezve, tehát mind olyanoknál, akik márol-hol-napra élve, renkívül sok nélkülözéseket szenvednek. A háboru előtt az volt köz-ségeinkben elterjedt felfogás, hogy annyi állami gyermeket kell vállalni, amennyi után az ember meg tud élni. S részben sikerült is, mert 1—2 éves korig kiutalt havi 10 kor., 2—12 éves korig fizetett 8 kor., öt vagy hat gyermek után mégis csak hozott valamit az ilyen gyermekekkel spekulálók konyhájára. De a mostani drágaság között ugyane tartásdíjából nem tarthatják a régi módon, tehát éhezniök kell az amugy is részben csenevész, verszegény gyermekeknek. Segíteni kell ézen, az bizonyos, mert a gyermekeket nem lehet büntetni szülők bűnéért.

Első teendő volna, leg-alább 20 koronára felemelni a havi tartásdíjat. A második teendő pedig az, hogy az egész gyermeknevelést új alapra fektessük. A jelenlegi állapot szerint körülbelül 70.000 men-helyi gyermek néhány me-gyének nagyobb községeiben, ahol vállalkozott az orvos, lett elhelyezve. Egy nagy községre 200—300 jutott. Mindenki kapott abban a köz-ségen, — ahol volt telep-orvos és felügyelő, — aki csak kért. Mivel pedig szegé-nyek, cigányok, spekulációból is kértek — eltekintve néhány esettől — elképzelhetjük, hogy milyen nevelés megy ott az egyetlen szobában, amelyben éjjel-nappal együtt voltak a többiekkel. Milyen lehet ott az életmód ma, amikor ma-guknak sincs mit emniök. Talán megosztják falataikat ezek-ke a nevelésre kiadott gyer-mekekkel? Akadnak ilyenek is.

Teljesen helytelen a telep-orvosnak és felügyelő díja-zásának alapja. Gyermekek után kapja a telep orvos a 8 koronát, tehát érdekében áll, hogy minél több legyen a köz-ségen. A telep felügyelő is tej után kapja a kisgyermek után a 3 koronáját. Ha kevés van, ugy nem érdemes fáradozni. Tehát lehetőleg minél többet helyezzen el, ez lehet főcélja. Különböben a központban is attól nő a telep felügyelő nő értéke, minél több gyermekért megy a kérvény. Az ellenőrző fő-orvos felügyeleti módja is hely-telen, mert előre bejelentett a látogatása. Természetes, hogy a nevelő szülők azonnal tisztogat-ják, etetik, legjobb ruhájukba bujtatják a gyerekeket, ugy, hogy az orvos melegegedését fejezi ki. Ha pedig nincs megele-gedve, lemondanak az orvos és telep felügyelő s a vihelt a gyerekeket a fő orvos más köz-ségbe. A jó nevelő szülők nem változtatják gyermekeit, hanem csak a rosszak. Egyi-ken tudnak, fogadnak mási-kat. Visszajuttatásra a legri-kább esetben számíthatnak.

Ha így meg az állami ne-velés, ugy féljes csődbe jut.

Ezt a csődbejutást ugy ke-rülhetjük el, ha kirántjuk a mai üzleti alapot a menhelyi gyermekek elhelyezésénél. Ne százalékok adanak, vagy fej-t után fizessék az orvosokat és felügyelőnőket, hanem fixize-tést kell adni nekik. Nem szabad megengedni a váloga-tást az orvosok részéről, ha-nem kötelezővé tenni minden orvos számára egy bizonyos számú gyermeknek elhelyezé-sét.

Van Magyarországon 24000 orvos, akiknek 14.000 köz-ségre terjed a körzetük. Jut egy orvosra a 70.000 men-helyi gyermekből 29, egy községre pedig 5, ilyen kevés számú a legjobb családok kapva karolják fel. Lesznek jobb módú családok, akik meg-szeretvén őket, örökre fogad-ják. Különösen a világ-háboru után történhetik ez meg, mert nagyon sokan egyetlen gyerefküket vesztet-

ték el s az örökösödésben is részesíthetik őket. Megjegye-zendő, hogy a veszprémi tele-pfő orvos állítása szerint a 70.000 gyermeknek több mint fele törvényes házasságból származik. A szegény családok ugyanis beadják a menhelybe gyermekeiket 12 éves korig.

azután kiveszik. Mennyi les ilyen gyermek hadiárva, el-vesztvén atyjukat és édesany-juk pedig szívesen látná, ha valaki gondja alá venné őket végleg.

Üdvös lenne, ha e kérdést minden oldalról megvitátnák. *Gsatártól.*

Győzelmesen a tengeren.

Zavargások az éhség miatt Oroszországban.

Az orosz éhség forradalom hírei.

Az orosz forradalom első hí-rei Pétervárról szóltak, de ug-y-latszük még komolyabb a hely-zet Moszkvában, ahol a hatósa-gok erősebb eszközökkel szállnak szembe a néppel. A moszkvai forrongás valószinű-leg tulterez a pétervárién. A lázadás oka az éhség, amelyet főként a hiányos vasuti közle-kedés számájára kell feírni. Ugyanezért volt a télen át nagy szénhiány egész Oroszországban.

Angol öröm Bagdad miatt.

Az entente sajtója nagyra van az angolok bagdadi sikeré-vel. Mezopotámia fővárosa csak-ugyan angol kézre jutott, de minden küzdelem nélkül. A tör-ökök az ellenség től észrevétele-nül vonultak ki a városból és

nem veszítettek egy embert sem A törökök remélkezőleg hamarosan kihéverik ezt a ku-darot, különben mostani hely-zetüknek meg van az a stratégiai előnye, hogy a Tigris-front és a kaukázusi front közelebb jutnak egymáshoz.

A tengeren győzelmesen haladunk előre.

Az Ashjörd nevű christian-sundi 3449 bruttótonnás gőzöst az Északi-tengeren a veszélyes zónára kívüli elsüllyesztették. Egy hajótsízt életét veszítette, három ember megsebesült. A többi legénység sorsa ismeretlen. A Spårton nevű 2285 bruttótonnás quedesztrádi vítorlőhajót az Északi tengeren a veszélyesnek deklarált zónán kívüli elsüllyesz-ték. A legénységét Irországban partra szállították: A Silas nevű 750 tonnás grinstadi gőzöst elsüllyesztették.

Székesfehérvár közegészsége.

A városi tisztí főorvos hivatalos jelentése.

Dr Bierbauer Viktor városi főorvos jelentése szerint a város közegészsége a lefolyó február-ban ép oly kedvezőtlen — talán kedvezőtlenebb — volt, mint az előző háborús hónapokban. A magas halálozási szám egész alacsony születési számmal áll szemben. A fűtőanyag hiány miatt a községi iskolák zárva voltak, ez mindenesetre nagyban hozzájárult, hogy a járványá fajult kanyaró márciusra majd-nem teljesen megszűntnek mondható, meri most már csak itt-ott mutatkozik egy-egy eset, ez, valamint a lélegző szervek-nek hurutos, lobos, gümőkóros bántalmi voltak az uralkodó be-tégség.

Népesedési statisztika.

Született 49. 1000 lakos után az arányszám 134. Ebből törvé-nyes fi 22, nő 21. Házasságon kívüli fi 2, nő 4, Halvaszületett 1. Házasságra 16 pár lépett. Elhalt 88. 1000 lakos után az arányszám 140. Ezek közt fi 50, nő 38. 700000 alul volt törvényes fi 10, nő 9. Házassa-gon kívüli fi 1, nő 38. Hósi ha-lált halt 8 székesfehérvári. A polgári kórházaknak 19 halottja közül 7 volt idegen. A helybeli katonai kórházaknak 22 halottja volt, a mi halottjaink közé nin-csenek számítva, (közülük 4 szerb 3 orosz fogoly.) A halálozások a születéseket 39-el mulják fölül,

Egyes szám ára 4 fillér.

(köztük 8 hősi halál), de ha a 7 idegen kórházi halottát leszámitjuk, úgy a népesség csökkenése 32 lesz.

Járványos betegségek.

A járványos fajulható kórok állása: Hasifuzus maradt 2, szaporodott 3, összes 5. Gyogyult 2, elhalt 1, maradt 2. (Az ujak közt 2. katon.) Kanyaró maradt 30, szaporodott 43, összes 73. Gyogyult 64, elhalt 2, maradt 7. Vörheny maradt 14 szaporodott 12, összes 26. Gyogyult 17, elhalt 2, maradt 7. Diftiri-tisz maradt 2, szaporodott 2, összesen 4. Gyogyult 4. Szamárhurut maradt 1, gyogyult 1. A városi járványkórházban maradt 10, felvétetett 3, összes 13 Gyogyultan elbocsájtott 6, elhalt 1, visszamaradt 6. Ápolási napok száma 247.

A konyhai hulladékok összegyűjtése.

A konyhai hulladékok összegyűjtésére a város fontos érdekekből a következő felhívást teszi közzé:

Székesfehérvár szab. ktr. város polgármesterétől.
ad. 2049/1917 szám.

Hatósági felhívás.

Tekintettel arra, hogy a háború által teremtett szükség helyzetben mindent meg kell becsülni, ami akár emberi élelmészre, akár

használatok etetésére alkalmas, az Országos Közélelmezési Hivatal 13024/VI. 917 számú rendelete alapján megkíséréljük a konyhai hulladékok felhasználását és értékesítését.

Felhívjuk ennél fogva a szorosán vett belvárosi háztulajdonosokat, hogy a közlelmezés ez idő szerinti nagy nehézsége iránti hazafias belátásból s szegényebb polgárfársaink iránti jóindulatból a maguk és lakóiknál-összegyűlő szárazabb konyhahulladékokat gondosan gyűjtsék össze s a hatóság által kijelölendő szegényebb helybeli lakosoknak engedjék át. Cél szerű beosztás létesítése végett felhívjuk a háztulajdonosokat, hogy erre való készségüket a följegyzőnél 8 napon belül jelentésk be.

Székesfehérvár, 1917 március 12.

Dr. Kerekes Lajos
polgármester h.

A könnyező Mária-kép.

Egy levelezőlapot láttam a napokban a fenti felirással. Egy derék, katolikus uriaszony kapta az idén ujesztendő napján valamelyik *figyelmis* tisztelőjétől. (Mert *odaát* vannak igen kedves, finom emberek.)

A kép egy fallal két részre van osztva, olyanformán, mint néha a színpadon látjuk, például az *Aranyember* egyik jelenetében.

Az egyik oldalon egy savanyu-arcú asszony, a szeméből könnyek potyognak. Ez lenne a könnyező Mária-kép. Előtte térdreborulva nagy sereg em-

ber, férfi, asszony, egy ugynevezett *buta tömeg*, melynek az agyvelejébe meg nem jutott el felvilágosultság, akik már jól kiimádkozták, kibámulták magukat a csodálatos kép előtt, azok persze rákják a pénzt a falra erősített perselybe.

A kép másik felén, a falon túl egész sereg vörösbartát. A derékan kötéllel, a nyakában — apáti keresztel. Az egyik a falhoz támasztott létra tetején áll s onnan önti egy sörös kancsóból a vizet a Mária-kép háta mögé. Az ettől könnyezik. A többi barát meg vigyorog, röhög és gyűjti a zsákokba a perselybe hullott töméredek pénzt.

Gondolom, nem kell a képet magyaráznom? Ordít belőle a tanulság. Így csakják a papok a szegény, buta vallásos népet.

A mázolás — talán nem is kellene mondanom — a Konti utcából való, a *Népszava* kiadóhivatalából. Valami *Biró* (noná) rajzolta. Nem a sadagorai csodarábbit rajzolta le az ő rengeteg pénzéért. Nem! Ezek a *Birók csodálatosan sohasem rajzolnak rabbit*.

A pezsgőző, pántlikás szivárokat szívó, szociáldemokrata pártvezetőséget sem, a Garani Ernőket, a Buchinger Manókat, az Izrael Jakabokat, amint az öntudatos (?) elvtársakból ki-préselt pártadóból dözsölnek. Nem! Pedig ezt hívebben meg-pingálhatták volna, mert nem szorulóknak a fantáziára, a tapasztalat sokkal alaposabban inspirálná őket.

Gondolom, értelmeseszerű embernek nem árt ez a mázolás.

Csak úgy bóg le róla a buta hazugság.

De záradékl három tényi konstatátok.

Először: a pesti rendőrség nem tartotta szűkegesnek ezt a kifejezetten osztály ellen izgató és vallásigazoló piszkot lefoglálni.

Másodszor: a keresztény munkások közül sokan még most nem kaptak csömört ettől a sílány bandától.

Harmadszor: Katolikus lap katolikus vállalat, katolikus szervezet soha ilyen ocsmány módon nem bántja a zsidó vallást.

Hanem azért mégis mi vagyunk az antiszemiták. Már azáltal is, hogy ezeket a zsidó csinálta pimaszságokat észre vesszük.

Krix.

HIREK.

— Katonai kitüntetések. Az ellenséggel szemben tanúsított vitézségük és szolgálatukért a 17 ik honvédegyedelműrednél Filep József százados a hadi ékítményes III. oszt. vaskoronarenddel; dr. Horváth Ferenc ezredorvos a hadiékítményes Ferenc Józsefrend lavageresztjével; Vecsey Béla főhadnagy a hadiékítményes 3. oszt. katonai érdemkeresztjével; ifj. Almásy János és Holly Béla főhadnagyk, Mihailovich Dénes és Szabályas Kompa János hadnagyk dicsérő elismeréssel; Bór József őrmester a koronás ezüst érdemkeresztjével; Lomann János őrmester a 1. oszt. ezüst vitézségi éremmel; Szabó Jenő

TARCA.

Egy anyáról — az asszonyoknak.

Irla: Toma István.

A magyar irodalom bizonyára hálás lesz dr. Vass József tudományának és irodalmi merészességének, hogy Szent Ágoston Confessióját a magyar szépproza művészi ruhájába öltöztette. A latin nyelv acélvértjébe öltözött tizenhat százados könyv nagyon hiányzott irodalmunkból, de a fordítói művészetnek ez a mesteri példája is. Az Akadémia szeme egyszer megakadt Nogáll püspök Kempis fordításán — és a bravuros fordítói tagjává választotta. Vass dr. vállalkozása grandiózusabb nekindulás volt, s tolla alatt a IV. század legvirtuózabb latin nyelv-művészt szülte magyarrá nyelvünk Géniusza. Kiváncsian várhatjuk a hivatalos irodalom és a céhbéliek nyilatkozatát a magyar fordítói művészet ez eseményéről.

De az irodalom halálján kívül Vass dr. vállalkozása a magyar társadalom egy értékes rétegétől várhat meleg kézzorítást. A keresztény anyák elgyötört szive fog megindultan köszönetet mondani ezért a drága ajándékért.

Szent Ágoston vallomásaiból két szépséges emberalak lép ki: a fű és az anya: Ágoston és Monika. A vergődések fia, a „könygyermeke” és a fájdalmasz anya. Ember mind a kettő, akik a szenvedések tüzeben szentekké lettek.

A tizenhat század patinájával fedett könyvről azt kell megállapítani, hogy soha időszerűbb írás nem került a könyvpiacra, mint Szent Ágoston Vallomásai. A kor és az emberi lélek vajadásának azonossága hangolja az olvasó lelkét e régi könyv öszédéhez. A vigasztalan szenvedés felolvadása Ágoston ujjongásában és Monika könnyekén át, ragyogó örömebe, csálja a megvigasztalt szív haláját a modern ember ajkára.

Az emberi léleknek sohasem volt égetőbb problémája, mint az igazság keresése. Az anyai szívnek sajgóbb sebé, mint a kinnokkal szült, gyöttrő aggodalmakkal nevelt tépközli fiúnak halálos meredekén való dacos bolyongása. Ez a kettő hit-Ágoston és Monika kálváriája. Ennek meredekeiről bukk alá a fű, tört tagokkal e mélységek sötétségéből vonszolja fel magát, hogy annyiszor újra aláhulljon. E halálos szerencsétlenségek közt szakad ki a fia nyomában vándorló édesanya zuzott szivéből az a halálos sikongás, mely az egék kárpitját hasogatja irtalomért fia számára. De ennek a kálváriának tetején áll a Krisztus keresztje, melyet egy napon a bűnbánat hulló könnyei közt ölel át a fű s ennek a véres keresztnek tövében omlik el tört szavak örömkilátásával az édesanya, hogy halál adjon a megmentett gyermekért.

Ez hiányos vonásokkal a könyv témája. A tartalma? Azt olvasni kell! Csak nyuljunk bátran a könyv után. Írója az emberi nem egyik legnagyobb elméje, a vérbeli modern ember, aki szenvedélyesen szereti a kultúrát s mindent, mi

abban érték. Az irodalom napi csemegéje, a szinház életszükséglete, a filozófia prizmán keresztül nézi a világot, s tört sugarai fénye mellett keresi azokat a döntőmagasbrendű igazságokat, melyek megfektik a lét, a lélek, az lsten problémáit. Ebben a keresésben konok, önéjű, tekintélyt el nem fogadó, nyugalton s mi előtt eredményhez jutna: az erkölcsi világ kerítésén régen átvetette magát. Didergő tagokkal jár a skepszis utján s megfogyó szívvél sir boldogtalansága tört romjai felett. Unja az életét és nem találva az élet értelmét, a kétségbeesés oránának szikljára lép, mint Madách Adámja, hogy alávesse magát a mélység halálos örvényébe. Az Istentől elszakadt szív tragédiája ez.

De a halálos ugrás örült pillanatában nem a fellegekből hangzó szózat tartja vissza: a nyomában vándorló, szívet véresre szagató édesanya ragadja meg kezét. E szenvedő, a hit kimerülésének könnyeit síró édesanya ragyogó könnyecskéiben villan meg az isteni irgalom fénye és ez vezeti Ágostont az igazság ösvényére.

Ha ez a minden irásművészet teljességével megírt könyv a kegyelem mindenhatóságának leg nagyobb emberi dokumentuma, e fényzőn káprázatos sugárzásában az lsten-teremtett égi miliót az emberi nagyság legelragadóbb szépségének: az édesanyai szeretet mindenhatóságának.

És van-e korszerűbb könyv, amit a nómozgalmak és reformtörékvések forradalmi léleltelensége között a nő, főképp az anyák kezébe

lehet adni, mint ezt a könyvet, amelyben a megmentett gyermek tesz tanubizonyságot a nő legnagyobb kincséről: szíveről. És minő gyermek ez?! Tizenhat század távolságában alakja női. A modern tudományos vizsgálódás emberi nagyságának méreteit idő és faj korlátlan túlterjedőnek itéli és az egyetemes emberiség panteonjában jelölt helyet számára.

Az egyház pedig, amely felnevelte, szentjei közt tiszteli. A bűn poklának borzalmas mélységeiből minő naptávolságokat kellett bejárnia ennek a léleknek, hogy az egytény koronát a fejére. Ezt a szüdesület utat a keresztény anya sürgette, a bűnben fáradt gyermeket ő emelte fel, a kétségbeesés, lemondás, meghasonlás szavait ő csökölte le ajkáról, a halálos verítéket ő törülgette kimerült fia homlokán, az ő imádsága adott szárnyakat a repüléshez, az ő kitartása erőt a csüggedés óráiban, a fásultság jegét az ő hulló könyvnyi olvasztóiták, együtt repültek az isteni élet napútjára mélyországaiba, hogy együtt is koronáztassanak meg.

A mi századunk is a dekadens izlés százada. A kultúra ma is kimerült. A modern ember ma is boldogtalan s ha nem is vesztette el hitét az igazságban: vagy nincs türelme keresni, vagy halálos vergődések közt sem tudja megtalálni. A székszis ott rág a legnemesebb szivek gyökerén is. Egy angol statisztikus állítja, hogy a múlt századokból milliók halnak meg, egy modern betegségben, a boldogtalanságban. Pedig volt-e kor, mely mohóbban hajszolta a bol-

hadnagy, Hahn József hadapród Nagy Károly és Salczér József tizedeseik, Rotter Lajos őrvezető Bertók Mihály, Aszalai István, Sihal Gyula, Gombai János, Horváth Vendel, Danák János, Hóbbóla Imre, Virág György, Takács József, Posza Vendel és Hederics József honvédek, tartalékosok és népfelkelők a bronz vítézségi érremmel; — A VI-ik csendőrköriútnél Pandur Sándor őrmester, Nagy József I. alőrmeester a koromás ezüst érdemkereszttel; Rác György őrmester az I-ső oszt. ezüst vítézségi érremmel; Walnk János csendőrnagy a 2-ik oszt. ezüst vítézségi érremmel; — a 69-ik gyalogezrednél Cuteanu Silvius százados (hősi halált halt) a hadiékítményes III. vaskorona-renddel; Szabó László hadnagy a hadiékítményes 3. oszt. katonai érdemkereszttel; Németh Imre főhadnagy dícsérő elismeréssel; — a 10-ik huszárezrednél Orhandl József százados dícsérő elismeréssel lettek kitüntetve.

— Felhívás városunk szénfogyasztó intézetéhez, vállalatához és telepelehez. Hogy a mostani télen nagyon érezhetővé vált fűtőanyagviszonyok a jövő télen is ne járja a város, a fűtőanyag beszerzésére kiküldött bizottság idejében gondoskodni kíván a szükséges fűtőanyagról. Hogy ezt megállapíthassuk, felkérjük a városunk intézeteit, vállalatát s ipari telepeit, hogy a számukra szükséges fa és szén mennyiségét a fajta megjelölésével 3 nap alatt jelentse be a bizottságnál. Kereskedelmi Társulat titkári irodájára, mert a

közlekedési viszonyok javulására kevés reménylővén, magánosan nehezen fognak fűtőanyaghoz jutni. Tisztelettel a kiküldött bizottság elnöke.

— Egy anyáról az asszonyoknak. Mai tarcarovatunkban közöljük Toma Istvánnak az *Élet* legutóbbi számában fenti cím alatt megjelent pompás írását. A pár év előtt nálunk is megfordult szerző ezzel a közleményével megírta a legszebb ajánlást a szent Agoston hallhatatlan könyvéhez és Vass József dr. remek fordításához. Ez a fordítás több, mint elsőrangú irodalmi tény. Jótélemtény, áldás — az intelligens magyar közönség számára. Hogy mennyire az, mutatja a lelkes fogadtatás, mely a nagy egyházatának, a világ egyik legnagyobb eszű és szívű emberének ezt a magyarul megjelent könyvét a protestáns kritika részeltette, hogy halljuk, a mű első kiadása már csaknem teljesen elfogyott s jellemező, hogy a megrendelők között sokak száma nem katolikus! Mai tárcánk egyébiránt nemcsak a könyvet és annak fordítását dicséri, de — ahol megjelent, előkelő keresztény szellemű szépirodalmi folyóiratunkat, az *Életet* is. Meg — mellesleg megjegyezzük — magát a szerzőt is, ki ebben a kedves, okos írásában sok nozzaértéssel korunk egyik legvalóságosabb kérdését fejtegeti.

— Huszéves jubileum Falussy István, a városi színház kiváló művésztárgya kedden, március 20-án tartja születésének 20 éves jubileumát. Falussy István művésztelenségének méltatására legszelebb visszatér-

— Uj ármegállapítások. A hatóság újabb a következő ármaximálisokat rendelte el: a bab kilója 70 fillér, a burgonyát 26 fillér. Elsőrendű sertéshus 8-20 K, másodrendű sertéshus 7-80 K. A zsír kilója 10 korona, a bájé pedig 9-50 K. A szalonna árát 8-60 koronában állapították meg.

— Százezredik vasárnap Krisztus születése óta. Ebben az évben sajtószámsági jubileumot fog megérni az emberiség. Ugyanis 1917. július 8-án lesz a keresztény idősámítás szerint a százezredik vasárnap, vagyis helyesebben a Krisztus születésétől számított százezredik hét kezdete. Egészen pontosan azonban nem lehet megállapítani ezt a napot, mert kétséges, hogy Krisztus születése után a negyedik esztendő szökő évnek vették e vagy sem.

— Mi van a kirakatokban? Tisztelet Főszekerestő Ur! Ugy tudom, Magyarországon törvény tiltja a szemérmetlen képek kirakalbatételét. Magam nem látam, de sa-vahibető helyről halottam, hogy némely kirakatokban szemérmetlen nudítások kiabálnak az utcán jórten publikum felé. Hogy cítrabb legyen a vásár, illetőleg, hogy mindenféle igényű ember izlését is ki elégítsék, a piszok szentképek társaságában éktelenkedik. Hogy a rendőrségnek ne kelljen sokat keresgélnie, megmondom, hogy a vasut felé kell mennie. Ott megtalálja. Tisztelettel Károly.

— Visszaélés a kenyérjeggyel. A kenyérjeggyel ismét visszaélést követtek el és nagyon természetesen megint cigány a bűnös. Böske cigánylány árusított kenyérjegyet s ezért 15 nap elzárást és 100 korona pénzbüntetést kapott. A 100 korona pénzbüntetést a Jónás Böske valószínűleg szintén leüléssel fogja lekivittelni.

— Rövid hírek.

Ö. H.-J. Az önkéntes hadsegélyző járulék városi albizottsága pénteken délután egyegyed 5 órákor, a városház tanácstermében a vármegyei albizottság pedig szombaton délelőtt 10 órákor tartja alakuló értekezletét a vármegyehez átvászkli tanácstermében. Az alakuló értekezleteken az albizottságok működésüknek ügyrendjét tárgyalják, s azt azután kinyomtatják, hogy ugy a városal és a vármegye közséveivel ismertethessék.

A mezitlábos gyermekeknek. Schaffer Janika, főgimnáziumi első osztályú tanuló a mezitlábos gyermekek megsegítésére 8.16 koronát adományozott.

A hadiárkvért. Dr. Gutherz Jenő törzservos, kórházparancsnok a harcstérről 200 koronát küldött a dr. Prohászka Ottokár hadiárvalháza. A jótékony törzservos szives adományát a gyűjtőörvszeghez csatoltuk. Eddigi gyűjtésünk erre a legszebb háborus jótékonyaságra: 98.874.12 korona.

Hiteliszövetkezeti tagok száma az igazgató 200 métermáza cementet rendelt. Akinél szüksége van rá, sürgősen jelentkezzen.

Gyufa érkezett a városi bolt. A városi bolt részére 98 láda gyufa érkezett.

dogságot, mint a miénk? Egész kulturánk e vágy kielégítésének lázas munkája alatt roskad. A tudomány vállalta a megoldást. Az elmék elsorvadnak s a kedély elapad. A világ unottan forog piszokos levében s a kórházak és feyházak nem tudják befogadni a boldogság után török roncsait.

Az anyák sírnak és tehetetlenek gyermekeikkel, kik a család élet tradicionális erkölcsi világából a szabados élet lejtőire rohannak. Az egész világ reform után kiált és a Megváltót nem ismerik meg többé, ki utszéli keresztjéről szomoruan néz a rohanó ember után. Ki menti meg a szenvedő modern embert?

Leibnitz felkiált: „Megjavíthatnók a világot, ha megjavíthatnók a nevelést!... a nagy lavali püspök, Monika életirója hozzateszi: „Megjavíthatnók a nevelést, a gyermekeket, az emberiséget, s megmenthetnők századunkat a szörnyű vallási válság nyomása alól, ha sikerülne megváltoztatnunk az anyák lelkiéletét!... S ugyan mi szükséges ehhez? Amaz isteni erő megismerése, melyet ők az anyaság által nyertek.”

A mi nőmozgalmaink sohasem tévedtek volna a hatodik parancsolat örült ostromához, ha a nőmozgalom egyuttal az anyák mozgalma is lett volna. Ha a női lélek

reformátorai szem elől nem tévesztik az anyai szívet s visszafordítsa a nőfiziológiai szükségleteinek megállapításánál, figyelembe veszik az anyai szív értekeit és erőit is. Az ösztönös erők mellett meglátták volna amaz isteni erők komplexumát is, melynek az áldozat és szenvedés is boldogság, ha gyermeke életéről és boldogságáról van szó. De ők a nőből biológiai lényt akartak gyurni, mely vesszett teóriák teteleibe kovászként gyurható el. Így lett a nőből nőstény s az anyából asszony, a szeretkező, a házasságtörő, a ver jogait követelő nőmber, mely a dekadens irodalom és a modern szinpad hősnője: s a fájdalmas, füllédt levegőjű emberi tragédiák erjesztő kovásza.

Keressétek az anyákat a modern irodalom szereposztásában: nyomára akadót. Mert az anya isteni elgondolása megfultadt e korszelem irodalmi és filozófiai levegőjében. És ha egyszer meghalt az anya az irodalomban, kiveszésre van kárthatva az életben is. Az uj világ megreformálói nem is akarnak anyákat. A falanszter számozott gyermekei a tehének tején és fizetett tisztviselői fejelmező pálcái közt fognak felőni. Az anya — élni akar s korának rózsáit szaglatni, a gyermekszoba nem az ő világa.

Ez a jövő fagyasztó képe. De

a teonák jeges szele átsúvit a modern családok otthonán. A modern anya, ha még sir is gyermeke tevelgyései fölött: nincs bátorsága hiahoz lépi, s megrá gadni kezét. Bűneit megéneeni törekszik s nem kárthatni. Egy husz éves ilju felett már nincs hatalma a modern anyának. Ha lelkeben tisztá: átadja magát a vigasztalan fájdalomnak s könynyelvét nem elrethivni akarja fiát, de temeti, mielőtt meghalt volna. Ha pedig lelket megérintette a modern idők felvilágosodott filozófiája, gyermeke bűnei számára elfogadja mind azt a mehetséget, amit ez a frivol filozófia nyujthat.

Főképe ezeknek a gyenge, vagy az anyai szív isteni erejéből kifogyott szívű anyáknak kell Monika tüzes, gyujtó kepe. Ezek jegyű kezükbe a vallomások könyvét, hogy az anyai szív isteni erőfeszítésének ágrétörő munkájában megérezzék saját gyvaságukat. Ezek kísérjék tizenkilenc év keserves vándorlásán, könnyhulló, imádságos vergődésén keresztül Monika nyomait, amint elbukott fia után jár. Ezek tégyék az álomban is fiairól riadózó Monika keblére fülüket és hallgassák, hogy a keresztény anyaszívbe milyen erőt öntött a Teremtő. Ezek tanulják meg től azt a szent meggyőződést, hogy az anyai szív erősebb

a pokol hatalmánál, az elvadtult kultúra varázsainál, a szerető ölelésénél, a vállaltalanság sirjánál, — mint mindezeketől visszaharcolhatja gyermekét.

Ez kálvária! Igaz! De akinek nincs fájdalmas küzdelme, — annak nincs békéje és öröme sem! Az elgyőtrő küzdelemből lássák öröme ébredni Monikát is. Tekintsenek a szemébe, amikor a keresztelő kut vízből megtisztult, kilépő fiát: a harminchárom éves férfit viszi haza. Amikor el fogadja az Isten igaz ismeretének alázatos boldogságával eltelt fia hálaacsókját, engesztelő könnyeit, amelyek kezére hullanak, amelyeket tizenkilenc éven át emelt az Eg felé — esdve, könyörögve, síkngova: a pillanat kegyelméért.

Mit tudhat a világ, az élet, a kultúra, többet adni egy anyának, mint egy ilyen pillanatot és benne gyermekét, akit szenvedéseiben és könnyei közt szült ujja a boldogság számára?

Monika szép anyaképet oly hű törekvés betűvel másoln, mint Rafael Madonnának szépségét magyarázni. Vegyük és olvassuk Agoston vallomásait. Az anyja vértani szeretele által a bukás és boldogtalanság mélységeiből kimentett fii árról oly emléket a keresztény anyának a gyermeki szív halálából és a lángeleme fényéből.

Blous-ujdonságok!

Crep, Grenadin, Voal, Selyem, Japonais Crepp de chine és fehar kőzzel himzettekbén nagy választék

Vermes áruházában.

A színházber elengedése. A városi színház szinügyi bizottsága szerdán délelőtt ülést tartott a színház berelengedésével foglalkozott. A szinügyi bizottság javasolja a közgyűlésnek, hogy engedje el a színházberét, mert a társulatot az idén sok anyagi kár érte a különböző háborús viszonyok miatt.

Maximális áron felül. Fett Vincéné, Palotai utcai lakos a zabot maximális áron felül vásárolta s ezért a kihágásért a ren dőrőrság 200 kor. ítélte.

— Dr. Vass József legjobb könyve: *Szent Agoston vallomá sai* (két kötet) Horváth és Rónainé könyvkereskedésében, Kossuth- u. kapható. A gyönyörűt nyelvezetű könyveknek 6 korona az ára és különösen felhívjuk rá a figyelmet. Könyvpiacunk újabb kiadványai között a legértékesebbek egyike.

Szabás, varrás és a rajzolás- ban alapos oktatás nyerhető Urban Margit tanítzetében, Ybl Miklós- utca 14.

TANÜGY.

A népiskolai reform.

— Zárszó. —

Két hozzászólás érkezett a fel- vetett kérdésre, Flory néven az egyik, Pausch Rafael ig. tanítótól a másik, Flory nem tartja idő- szerűnek a reformot, mert mint felhozta, a vízbe fulóknak ne arra legyen gondja, hogy milyen vá- rakat épít, ha kiszabadul, hanem, hogy kimeneküljön. S. oly szí- nekkel festi meg, s vázolja nép- iskoláink súlyedő tanügyét, hogy végre ő is szükségesnek látja egy háborus tantervet készíteni s aszerint eljáráni. Az egész tényleges tanügyi állapotot oly jól ismeri miszerint nem tévedtek, ha azt állítom, hogy benne él. Mégsem osztom nézetét, hanem inkább Pausch Rafael hozzászólását he- lyeslem. Oly meggyőző érveket hoz föl 9—15 évig tartó féléves tankötelezettség érdekében, hogy részemről semmit sem kell hozzá- adnom, legfeljebb azon óhajtáso- mat, hogy minél előbb, még a háboru alatt jöjjön el. Ne eléged- jünk meg a réginek todozás, fol- dozásával, mert hisz az alapok a osszak. Egész tanügyünket fek- essük az új alapokra.

A szénkérdés és lábbeli muló jelenség s hisszük, hogy a multé, mert a hogyan van hadisegély, ugy az iskolások számára elhasz- nált katonai bakkancsok fejbőré- ből is tudnak elegendő gyermek cipőt előállítani. Természetesen mindenről idejében gondoskodik a felsőbbség, s nem akkor, mi- midőn a tél újabb beköszönt.

Félévi tanítás 9—15. korig, jöjjön el te országod.

Csatártól.

Köhögés ellen kitűnően bevál- háziszer dr. Störk-pasztila: Egy do- boz ára 60 fillér. Kapható Szűts Róbert Károly király-téri gyógy- szertárában.

— Bojtorján hajszesz korpá- sodás, hajhullás ellen; üvegeje 1 korona, 30 fillér. Kapható Szűts Róbert gyógyszerárában.

A Székesfehérvári Hitelszövetkezet tagjai- nak figyelmébe.

Abban a biztos reményben, hogy a városi hatóság felján- jánlott erkölcsi támogatásával feltétlenül sikerül tagjainknak tüzelőszükségletét biztosítani, minthogy erről már eleve pon- tosan kell tájékozódniuk, fel- kérem a t. tagokat, hogy, ha ezt még nem tették volna meg, egész évi fa- és szénzükség- letüket sürgősen jelentsék be nálunk. A bejelentés akár szem- mélyesen, akár írásban is tör- ténhetik.

Szíves figyelmükbe ajánlom t. tagjainknak, hogy a meg- kért bejelentéseket esetleg már nem lesz módunkban felőjegyeznünk.

Ügyvezető igazgató.

Mandarin. Ezt a kínai tárgyú drámát ujtították fel kedden a városi színházban zsufolt ház előtt. A címszerepet Fodor Oszkár igaz- gató játszotta. Mikor először láttuk az igazgatót e szerepében, részle- tesen méltattuk drámai tehetségét s különösen a Mandarin rekord- alakítását. E dicsérő véleményün- ket most megismételjük. A darab premierkorában Fekete Irén alakí- totta a drámai hősnő szerepét, azóta már többször láttuk, az első győztes azonban még most is ő marad. Tegnap Hevessy Mariska játszotta. Kiváló drámai tehetségét már sok alkalommal ismertettük és ebben a szerepében is dereka- san állt helyt. Csupán a manda- rinnal tett látogatása alkalmából használt ruhakerést nem tudjuk megérteni. Hogy miért estélyruhá- ban jelent meg, bajos volna meg- magyarázni, különösen a hősnőnek a darabban beállított szép karak- tere után. Talán külsőség az egész, a kritikus szemet azonban nagyon bántja. Falussyról szokás szerint a dicséret legmelegebb hangján szólunk.

A színhazi iroda jelentése.

Járai Böske, az aradi nemzeti színház művésznője csak két estén lép fel az évadban. Első estén csütörtökön Strauss Oszkár szép zenéjű operettjében a „Bajos his- meretlen” ben játszik s bucsu- estéjén, pénteken „Zsuzsi kisasz- szony” címszerepében Kálmán Imre- sok száz előadást megért operett- jében lép fel. A Drótosót iránt megnyilvánult nagy érdeklődésre való tekintettel vasárnap délután mérsékelt helyárrakkal megismétel- jük az örökszép Lehár operettet. Este Csárdáskirálynő a régi első- rendű szereposztásban kerül színré.

Heti műsor:

Csütörtök: A bajos ismeretlen, Járai Böske vendégfelléptével.
Péntek: Zsuzsi kisasszony, Járai Böske és Járai Sándor felléptével.
Szombat: A dollárpapa.
Vasárnap: d. u. Málnás Miska, este a Csárdáskirálynő.

ARKHUMDETÉSEK.

4 db. 9 hónapos malac eladó. Rákóczi-utca 31.

Egy érettségizett hadmentes fiatalember nagyobb gazdaságban segédtsízi állást keres. Cim a kiadóban.

Megbízható bejárót keresnek Széchenyi utca 26. sz. a.

Órtási ribizke és bőtermő mál- natyék, bíborpiros százsorszép, eper- és nefejejs-palánta kapható Széchenyi-utca 26. sz. a.

Sár-utca 4. számú ház 1200 □-öl telekkel eladó. A kert nem vizenyős, jól használható vete- menyésre. Bővebbet ugyanott.

Kis mindenestűt felvesz az Egyházmegyei Könyvnyomda, Szt. István-tér 1. sz.

Jó karban lévő 1-ső osztályú buzaföldek Ószi szántással. 3 drb. az 1 ső dűlőben egy tagban, 1 drb. az 1-ső dűlőben és 3 drb. a 3 dik dűlőben a seregélyesi ut mellett egy tagban szababkből eladó. Tudakozódni lehet Felsőkirálysor 20 szám.

Egy 4 éves úszó eladó, Szé- chenyi utca 53. sz.

Eladó. Királykut-utca 11. számú házban több vásári bodé, köztük egy darab nagy Ziczer-féle is van és több féle nagy bodé, továbbá 2 drb. kocsi hosszú fa szállításra való.

Erzsébet ut 2. sz. sarokház, üzletnek is alkalmas, telekkel és kerttel szabadkézből eladó. Tuda- kozódni ugyanott lehet.

Egy bolti Jeány felvétetik Küm- mel virágüzletében.

Urania színház.

Szerdán és csütörtökön ? (március hó 14 és 15 én)

Psylander Waldemár legújabb alakítása!

Házasság árnyéka.

Dráma 3 felvonásban.

Remek kiegészítő műsor.

Előadások 6 és 8 óraker.

Rendes helyárrak.

APOLLÓ - SZÍNHÁZ.

Szerdán és csütörtökön : (március hó 14 és 15-én)

Az új évad második nagy FILMUJDONSAGA !!

A sárkány.

Modern mesejáték öt feje- zetben.

Fényes kiegészítő műsor.

Előadások 6 és 8 óraker.

Üzlet-megnyitás.

Értesítjük a n. é. közönséget, hogy Kossuth- utca 8. szám alatt

női és gyermekruha üzletet

nyitottunk, s ott saját műhelyünkben és a leg- elegendő kivitelben készült arut bocsájunk a n. é. közönség rendelkezésre; megrendelésre azonnal készítünk a jakar, blou- okat és gye- mekruha at

Kiváló tisztelettel

REINER NÖVÉREK,
KOSSUTH-UTCA 8.

Az Árpád-Fürdő r.-t. gőzfürdője f. hó 15-én
Csütörtökön megnyílik.

(A kádfürdők egyelőre zárva maradnak.)

Széninség ideje alatt az összes kedvezményes és bérletjegyek érvénytelenek.

Férfiak fürdési ideje: csütörtök és vasárnap egész nap, pénteken és hétfőn délelőtt.

Nők fürdési ideje: péntek és hétfő délután.

Gőzfürdő ára személyenkint 3 korona.

Fürdési idő egy óra. (Minden további megkezdett óráért 1 korona fizetendő.)

A fürdő reggel 7-től déli 1-ig délután 2-től 5-ig van nyitva.

Az Igazgatóság.